

12. Нагайчук В.В. Вплив якості прибутку підприємства на ефективність його функціонування / В.В. Нагайчук // Економіка розвитку. № 1(65). 2013. С. 73–77.
13. Чиркевич И.А. Совершенствование управления финансовыми результатами / И.А. Чиркевич, О.А. Левкович // Труды БГТУ. Минск, 2012. № 7. С. 42–45.
14. Дроздов О.А. Система количественных показателей качества прибыли предприятия / О.А. Дроздов // Экономический анализ: теория и практика. 2010. № 17(182). URL: <http://www.1fin.ru>.
15. Хістева О.В. Якість прибутку та його вплив на сталий розвиток торговельного підприємства : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук / О.В. Хістева; ДонДУЕТ ім. М. Туган-Барановського. Донецьк, 2006. 19 с.
16. Хвостенко В.С. Оцінка якості прибутку як невід'ємна складова стратегічного аналізу / В. С. Хвостенко // Економічний аналіз: зб. наук. праць. Тернопіль: THEU, 2011. № 9. С. 354–360.
17. Офіційний сайт Агентства з розвитку інфраструктури фондового ринку України. URL: <http://www.smida.gov.ua>.

УДК: 330.34+338.47

Лазоренко Л.В.
*доктор економічних наук, доцент,
професор кафедри менеджменту
Державного університету телекомунікацій*

ОЦІНКА РІВНЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ ЗВ'ЯЗКУ

У статті розкрито роль соціально-економічного розвитку в діяльності підприємства зв'язку. Наведено складники соціально-економічного розвитку підприємства зв'язку та показники їх оцінки. Розкрито суть та види ефектів діяльності підприємства. Виведено інтегральний показник оцінки рівня соціально-економічного розвитку підприємства зв'язку.

Ключові слова: підприємства зв'язку, соціально-економічний розвиток, складники соціально-економічного розвитку, інтегральний показник, оцінка.

Лазоренко Л.В. ОЦЕНКА УРОВНЯ СОЦИАЛЬНО-ЭКОНОМИЧЕСКОГО РАЗВИТИЯ ПРЕДПРИЯТИЙ СВЯЗИ

В статье раскрыта роль социально-экономического развития в деятельности предприятия связи. Приведены составляющие социально-экономического развития предприятия связи и показатели их оценки. Раскрыты суть и виды эффектов деятельности предприятия. Выведен интегральный показатель оценки уровня социально-экономического развития предприятия связи.

Ключевые слова: предприятия связи, социально-экономическое развитие, составляющие социально-экономического развития, интегральный показатель, оценка.

Lazorenko L.V. ESTIMATION OF LEVEL OF SOCIAL-ECONOMIC DEVELOPMENT OF ENTERPRISES OF CONNECTION

The role of social-economic development in activity of enterprise of connection is exposed in the article. Constituents of social-economic development of enterprise of connection and indexes of their estimation are brought. Essence and types of effects of activity of enterprise are exposed. The integral index of estimation of level of social-economic development of enterprise of connection is shown out.

Key words: enterprises of connection, social-economic development, constituents of social-economic development, integral index, estimation.

Постановка проблеми. Соціально-економічний розвиток будь-якого підприємства є невід'ємною умовою його успішного функціонування. Особливо важливим є соціально-економічний розвиток для підприємств сфери послуг, до якої належать і підприємства зв'язку, оскільки їхня діяльність спрямована винятково на забезпечення соціальних благ населення та бізнес-структур, які, в свою чергу, формують економічний добробут цих підприємств і країни загалом.

Сутність соціально-економічного розвитку підприємства досліджувалася великою кількістю науковців, але сьогодні важливо оцінити його рівень з метою забезпечення ефективного функціонування підприємства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вагомий внесок у дослідження складників соціально-економічного розвитку підприємства та показників його оцінки було зроблено такими іноземними та вітчизняними вченими, як П. Друкер, О. Волощенко, Р. Скалюк, А. Чулок, О. Князева, М. Римкіна та ін.

Постановка завдання. Метою статті є аналіз показників оцінки складників соціально-економічного розвитку підприємств зв'язку та визначення

інтегрального показника оцінки рівня соціально-економічного розвитку підприємств зв'язку.

Виклад основного матеріалу. Розвиток підприємства повинен здійснюватися так, щоб усі зміни, що в ньому відбуваються (в технологічному комплексі, виробничій, інноваційній, організаційній та управлінській діяльності), давали змогу зберігати і покращувати рентабельність і стабільність, а також інші характеристики, які відповідають його розвитку [1]. Саме такий підхід до розвитку підприємства найбільше відповідає особливостям діяльності підприємств галузі зв'язку.

Як і для будь-яких інших підприємств, складниками їх соціально-економічного розвитку є соціальний, економічний та екологічний. У свою чергу, кожний із них має свої елементи та визначається відповідними показниками, які також мають певну відмінність.

Показники оцінки складників соціально-економічного розвитку підприємств зв'язку наведені на рис. 1.

Рівень розвитку соціального складника діяльності підприємств зв'язку можна оцінити такими показниками.

Рівень професійної освіти демонструє підготовку працівників, зайнятих на підприємстві зв'язку, і визначається за формулою:

$$P_o = \frac{N_{по}}{N_3}, \quad (1)$$

де: P_o – рівень освіти працівників;
 $N_{по}$ – кількість працівників, що мають професійну освіту, осіб;
 N_3 – загальна середньорічна чисельність працівників на підприємстві, осіб.

Чим вище значення показника P_o , тим вищий кваліфікаційний рівень працівників підприємства зв'язку.

Рівень мотивації працівників показує наявність системи мотивації у підприємстві зв'язку та її розвиток:

$$P_m = \frac{N_m}{N_3}, \quad (2)$$

де: P_m – рівень мотивації працівників;
 N_m – кількість працівників, що отримали мотивацію у звітному році, осіб;
 N_3 – загальна середньорічна чисельність працівників на підприємстві, осіб.

Рівень оздоровлення працівників свідчить про турботу менеджменту підприємства зв'язку про здоров'я своїх працівників:

$$P_{озд} = \frac{N_{озд}}{N_3}, \quad (3)$$

де: $P_{озд}$ – рівень оздоровлення працівників;
 $N_{озд}$ – кількість працівників, що отримали допомогу у сфері охорони здоров'я у звітному році, осіб;
 N_3 – загальна середньорічна чисельність працівників на підприємстві, осіб.

Рівень корпоративної соціальної відповідальності підприємства – показник, який дає можливість здій-

снити загальну оцінку соціальної відповідальності діяльності підприємства та визначити його місце у житті держави і суспільства:

$$P_{КСВ} = \frac{П_{КСВ}}{П_3}, \quad (4)$$

де: $P_{КСВ}$ – рівень корпоративної соціальної відповідальності підприємства зв'язку;
 $П_{КСВ}$ – кількість соціально відповідальних проектів, реалізованих підприємством у звітному році, шт;
 $П_3$ – загальна кількість проектів, реалізованих підприємством у звітному році, шт.

Ефективність соціальних інвестицій демонструє прибутковість підприємства зв'язку від реалізації соціальних проектів і визначається за формулою:

$$E_{сі} = \frac{П}{СІ}, \quad (5)$$

де: $E_{сі}$ – ефективність соціальних інвестицій підприємства;

$П$ – прибуток підприємства до оподаткування, грн.;

$СІ$ – розмір соціальних інвестицій, здійснених підприємством у звітному році, грн.

Усі перераховані показники дають можливість оцінити рівень соціального складника соціально-економічного розвитку підприємства зв'язку та дійти відповідних висновків щодо його підвищення. Вони є досить подібними до показників оцінки соціального складника підприємств інших галузей.

Основними показниками оцінки економічного складника діяльності підприємства зв'язку є кількість абонентів підприємства зв'язку, яка залежить від рівня соціального та економічного розвитку підприємства, якості послуг, частки ринку, яку займає підприємство, цінової політики підприємства зв'язку, асортименту послуг, особливостей бізнесу та

Рис. 1. Показники оцінки складників соціально-економічного розвитку підприємств зв'язку

порядку надання послуг. Чим більшу кількість абонентів має підприємство зв'язку, тим вищий рівень його соціально-економічного розвитку.

Іншим показником економічного складника підприємства зв'язку є продуктивність праці, яка визначається за формулою:

$$P_{\text{пр}} = \frac{\text{ВВП}}{N_3}, \quad (6)$$

де: $P_{\text{пр}}$ – продуктивність праці на підприємстві зв'язку, грн./люд.;

ВВП – вартість наданих послуг підприємством за рік, грн.;

N_3 – загальна середньорічна чисельність працівників на підприємстві, осіб.

Цей показник показує, скільки грошей від надання послуг припадає на одного працівника, і чим більше його значення, тим краще.

Рентабельність послуг підприємства зв'язку показує, наскільки той чи інший вид послуг є ефективним для діяльності підприємства і наскільки варто займатися його наданням. Цей показник визначається за формулою:

$$P_{\text{п}} = \frac{P_{\text{пн}}}{B_{\text{пн}}} * 100 \%, \quad (7)$$

де: $P_{\text{п}}$ – рівень рентабельності послуг підприємства, %;

$P_{\text{пн}}$ – прибуток, отриманий від реалізації і-го виду послуг за звітний період, грн.;

$B_{\text{пн}}$ – витрати, понесені підприємством на виробництво і-го виду послуг за звітний період, грн.

Ще одним показником, що характеризує економічний складник діяльності підприємства зв'язку і його соціально-економічного розвитку, є частка ринку, що займає підприємство, розмір якої свідчить про рівень конкурентоспроможності підприємства. Цей показник можна визначити за формулою:

$$C_{\text{р}} = \frac{O_{\text{п}}}{O_3}, \quad (8)$$

де: $C_{\text{р}}$ – частка ринку, яку займає підприємство зв'язку;

$O_{\text{п}}$ – обсяг послуг, реалізованих підприємством на ринку зв'язку, грн.;

O_3 – загальний обсяг послуг, реалізованих на ринку зв'язку, грн.

Найбільш важливим показником, що дає всебічну оцінку економічного складника соціально-економічного розвитку підприємства зв'язку, є рівень його рентабельності, який демонструє загальну ефективність його діяльності та визначається за формулою:

$$P = \frac{P}{B} * 100 \%, \quad (9)$$

де: P – рівень рентабельності підприємства зв'язку, %;

P – прибуток підприємства зв'язку за звітний період, грн.;

B – витрати підприємства зв'язку за звітний період, грн.

Рівень розвитку екологічного складника діяльності підприємства зв'язку можна оцінити такими показниками.

Ефективність інвестицій в екологічні інновації показує, як вплинули витрачені кошти на інноваційні технології на діяльність підприємства зв'язку і наскільки вони були прибутковими:

$$E_{\text{фін}} = \frac{P_1 - P_0}{P_0}, \quad (10)$$

де: $E_{\text{фін}}$ – ефективність інвестицій в екологічні інновації;

P_1 – рівень рентабельності діяльності підприємства після впровадження екологічних інновацій;

P_0 – рівень рентабельності діяльності підприємства до впровадження екологічних інновацій.

Інтенсивність проведення екологічного аудиту демонструє поведінку підприємства зв'язку щодо дотримання вимог екологічної відповідальності під час реалізації своєї діяльності:

$$I_{\text{еа}} = \frac{D_{\text{еа}}}{365}, \quad (11)$$

де: $I_{\text{еа}}$ – інтенсивність проведення екологічного аудиту на підприємстві;

$D_{\text{еа}}$ – кількість днів проведення екологічного аудиту на підприємстві за рік, днів;

365 – кількість днів у звітному році.

Інтенсивність використання радіочастотного ресурсу підприємством зв'язку:

$$I_{\text{впр}} = \frac{PP_{\text{вик}}}{PP_{\text{вид}}}, \quad (12)$$

де: $I_{\text{впр}}$ – інтенсивність використання радіочастотного ресурсу підприємством;

$PP_{\text{вик}}$ – використаний радіочастотний ресурс підприємством за звітний період, Мг смуги;

$PP_{\text{вид}}$ – виділений радіочастотний ресурс підприємству на звітний період, Мг смуги.

Особливо важливий цей показник для діяльності підприємств зв'язку. Його значення свідчить про кількість використаного радіочастотного ресурсу та відповідність встановленим правилам у цій сфері, а також про екологічну безпеку та турботу про навколишнє середовище, оскільки перевищення встановленого ліміту використання радіочастотного ресурсу може призвести до негативних наслідків як для діяльності самого підприємства, так і для довкілля.

Відповідно до проведеного дослідження стає можливим вивести інтегральний показник соціально-економічного розвитку підприємства зв'язку:

$$\frac{\sum_{i=1}^n K_{i\text{соц}} * \alpha_{\text{соц}}}{n_{\text{соц}}} + \frac{\sum_{i=1}^n K_{i\text{екон}} * \alpha_{\text{екон}}}{n_{\text{екон}}} + \frac{\sum_{i=1}^n K_{i\text{екол}} * \alpha_{\text{екол}}}{n_{\text{екол}}}, \quad (13)$$

де $I_{\text{сер}}$ – інтегральний показник соціально-економічного розвитку підприємства зв'язку;

$K_{i\text{соц}}$ – показник і-го елемента соціального складника соціально-економічного розвитку підприємства;

$\alpha_{\text{соц}}$ – вагомість соціального складника соціально-економічного розвитку підприємства;

$n_{\text{соц}}$ – кількість показників, які аналізуються за соціальним складником соціально-економічного розвитку підприємства;

$K_{i\text{екон}}$ – показник і-го елемента економічного складника соціально-економічного розвитку підприємства;

$\alpha_{\text{екон}}$ – вагомість економічного складника соціально-економічного розвитку підприємства;

$n_{\text{екон}}$ – кількість показників, які аналізуються за економічним складником соціально-економічного розвитку підприємства;

$K_{i\text{екол}}$ – показник і-го елемента екологічного складника соціально-економічного розвитку підприємства;

$\alpha_{\text{екол}}$ – вагомість екологічного складника соціально-економічного розвитку підприємства;

$n_{\text{екол}}$ – кількість показників, які аналізуються за екологічним складником соціально-економічного розвитку підприємства.

Розрахувавши цей показник, можна дійти висновку щодо загального стану соціально-економічного

розвитку підприємства зв'язку та визначити проблеми і напрями його покращення.

Окрім визначених показників, важливу роль у діяльності підприємств зв'язку відіграє такий показник, як соціально-економічний ефект.

У науковій літературі існують різні погляди щодо видів ефектів [2, с. 286; 3, с. 104; 4, с. 152]: виокремлюють економічний, науково-технологічний, соціальний, фінансовий, податковий, маркетинговий, ресурсний, екологічний, регіональний та етнічно-культурний ефекти. Однак основними для підприємства зв'язку, з огляду на технологічні особливості [5, с. 29.], є технічний, ресурсний, економічний та соціально-екологічний ефекти.

Розглянемо кожний із видів ефектів та його змістовне наповнення.

1. Технічний ефект відображається в ефективності прийнятих технічних рішень, які відповідають технологічним вимогам інноваційного розвитку підприємства та сприяють його подальшому ефективному економічному й інноваційному розвитку.

2. Економічний ефект охоплює систему показників, які відображають співвідношення результатів і витрат кожного виду діяльності.

3. Ресурсний ефект визначає вплив інноваційних технологій на обсяги споживання певного ресурсу і подолання проблем його обмеженості або великої вартості.

4. Соціально-екологічний ефект полягає у визначенні внеску інновацій у поліпшення життя працівників конкретного підприємства зв'язку, а також враховує вплив інновацій на вирішення проблем охорони довкілля [6].

Соціально-економічний ефект – це результат діяльності підприємства загалом, який охоплює всі інші види ефекту. Для підприємств зв'язку він особливо

важливий тому що дає можливість оцінити всі аспекти діяльності та складники соціально-економічного розвитку підприємства.

Висновки з проведеного дослідження. Отже, соціально-економічний розвиток підприємства зв'язку – це об'єднання наявних ресурсів підприємства з метою забезпечення динамічного стану його діяльності, спрямованої на надання суспільству необхідних послуг відповідної якості з урахуванням сучасних технологічних рішень та підвищення конкурентоспроможності і рентабельності організації загалом. Запропонований інтегральний показник оцінки рівня соціально-економічного розвитку підприємства зв'язку дає можливість всебічно його оцінити, включаючи необхідну або можливу кількість складників відповідно до умов діяльності організації.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Волошенко О. Еколого-орієнтований розвиток підприємств у контексті сталого розвитку. / О. Волошенко. URL: https://knutd.com.ua/publications/pdf/International_editions/Volosenko2015052223.pdf
2. Буркинський Б.В. Активизация инвестиционной деятельности в регионе. / Б.В. Буркинський. Одесса, 2003. 494 с.
3. Друкер П. Управление, нацеленное на результат / П. Друкер. М, 1992. 192 с.
4. Скалюк Р.В. Ефекти та ефективність інноваційної діяльності промислових підприємств / Р.В. Скалюк. // Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. Вип. 1. Хмельницький, 2009. С. 149–154.
5. Чулок А.А. Анализ показателей эффективности инноваций на микро- и макроуровне / А.А. Чулок. // Инновации. 2004. № 5(72). С. 28–32.
6. Князева О.А. Оцінка ефекту від впровадження інноваційних проектів підприємства зв'язку на мікро- та макроекономічному рівнях. / О.А. Князева. URL: [file:///C:/Users/User/Downloads/escvu_2013_20\(1\)_5.pdf](file:///C:/Users/User/Downloads/escvu_2013_20(1)_5.pdf).

УДК 005.8:621.31

Лезина А.В.
аспірант кафедри стратегії підприємств
Київського національного економічного університету
імені Вадима Гетьмана

ДІАГНОСТИКА ЗАСТОСУВАННЯ ІНСТРУМЕНТІВ УПРАВЛІННЯ ЦІННІСТЮ ПРОЄКТІВ У СФЕРІ ЕЛЕКТРОПОСТАЧАННЯ

Стаття присвячена діагностиці застосування інструментальної бази управління цінністю проєктів на підприємствах, що здійснюють свою господарську діяльність у сфері надання послуг з електропостачання на території м. Київ та Київської області. Виокремлені основні позитивні зміни внаслідок застосування інструментів для виявлення та забезпечення ціннісних очікувань основних стейкхолдерів проєкту у процесі створення продукту проєкту та у процесі управління проєктом.

Ключові слова: проєкт, цінність, стейкхолдери проєкту, інструменти управління цінністю проєктів.

Лезина А.В. ДИАГНОСТИКА ПРИМЕНЕНИЯ ИНСТРУМЕНТОВ УПРАВЛЕНИЯ ЦЕННОСТЬЮ ПРОЕКТОВ В СФЕРЕ ЭЛЕКТРОСНАБЖЕНИЯ

Статья посвящена диагностике применения существующей инструментальной базы управления ценностью проектов на предприятиях, осуществляющих свою хозяйственную деятельность в сфере предоставления услуг по электроснабжению на территории г. Киев и Киевской области. Выделены основные положительные изменения в результате применения инструментов для определения и обеспечения ценностных ожиданий основных стейкхолдеров проекта в процессе создания продукта проекта и в процессе управления проектом.

Ключевые слова: проект, ценность, стейкхолдеры проекта, инструменты управления ценностью проектов.

Liezina A.V. DIAGNOSTICS OF APPLICATION OF INSTRUMENTS TO MANAGEMENT VALUES OF PROJECTS IN THE SPHERE OF ELECTRICAL SUPPLY

The article is devoted to the diagnostics of the use of the existing tool base for managing the value of projects at enterprises that carry out their economic activities in the area of providing electricity services on the territory of Kyiv and Kyiv region. The main positive changes are identified as a consequence of the use of tools to identify and secure the value expectations of key stakeholders in the project creation process and in the project management process.

Key words: project, value, project stakeholders, project value management tools.